ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Тарих факультеті
Археология, этнология және музеология кафедрасы

Бекітілді
Тарих факультетінің Ғылыми кеңесінде
Хаттама № 2 «29 қыркүйек » 2025 ж.
Факультет деканы ____________ Байгунаков Д.С.

5207 «ТАРИХИ-МӘДЕНИ МҰРАНЫ ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУ ЖӘНЕ САҚТАУ» ПӘНІНІҢ ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

«6В02211-Этнология және антропология» білім беру бағдарламасы
4 курс, күзгі семестр
5 кредит

Алматы 2025 жыл

Пәннің қорытынды емтихан бағдарламасын құрған: доцент м.а. Терекбаева Ж.М.

Пәннің қорытынды емтихан бағдарламасы: «6В02211-Этнология және антропология» білім беру бағдарламасы негізінде әзірленген.

Археология, этнология және музеология кафедрасы мәжілісінде қаралды және ұсынылды
«02» 09. 2025 ж., хаттама № 1

Кафедра меңгерушісі ________________ Жуматаев Р.С.

Оқыту және білім беру сапасы бойынша
акдемиялық комитеттің төрайымы ________________ Бижанова М.Т.
«05» 09. 2025 ж., хаттама № 1

Кіріспе

Студенттер «Тарихи-мәдени мұраны қалпына келтіру және сақтау» пәні бойынша емтиханды жазбаша-офлайн форматта тапсырады.

Бағдарлама «Универ» жүйесіне жүктелді.

I. Қорытынды емтихан бағдарламасын өткізу тәртібі:

1. Емтихан жазбаша түрінде өткізіледі.

2. Емтиханның өтуін қадағалу бақылау камералар, оқытушылардың кезекшілігі арқылы жүзеге асады.

3. Емтихан сұрақтары «Универ» жүйесіне үш блокқа бөлу арқылы енгізіледі.

II. Қорытынды емтихан бағдарламасының регламенті:

1. Емтихан кесте бойынша өткізіледі.

2. Емтихан тапсыру ережесіне сай, студент емтиханға 30 минут қалғанда аудиторияда болуы керек. 3. Емтихан қабылдау ұзақтығы 2 сағат.

III. Қорытынды емтихан бағдарламасының ережелері:

1. Емтихан барысында докторант ұялы телефон, оқулықтар, дәптер, құлаққап және т.б. бөгде заттарды ұстауға, өзімен бірге алып кіруге тыйым салынады. Сонымен қатар басқа докторанттармен сөйлесуге, артық қимыл жасауға, артына қарауға болмайды. Емтихан барысын бейне бақылау арқылы мониторинг тобы бақылап отырады. Аталған ережелерді бұзу фактісі анықталса, докторант емтиханнан шығарылады.

IV. Қорытынды емтихан бағдарламасының нәтижелері:

1. Студенттердің жазбаша жұмыстарын пән оқытушысы тексеріп, баллдарды «Универ» жүйесіне еңгізеді.

2. Оқытушы барлық студенттердің баллдарын мұқият тексеріп, емтихан тізімдемесін «Универ» жүйесінде сақтайды.

3. «Универ» жүйесіндегі қорытынды тізімдемеге студенттердің баллдары 48 сағаттың ішінде қойылуы тиіс.

4. Емтихан нәтижелері бақылау камералардың нәтижелері негізінде қайта қаралуы мүмкін.

5. Егер студент емтихан тапсыру ережесін бұзса, студенттердің емтихан нәтижелері жойылады.

Қорытынды емтихан15 аптада алған білімнің нәтежиесі ретінде жазбаша түрде жүргізіледі.

Төмендегі тақырыптар бойынша тапсырмалар беріледі:

1. Тарихи-мәдени мұра ұғымы және оның түрлері.
2. Мұра нысандарын сақтау және қалпына келтірудің ғылыми-теориялық негіздері.
3. Ескерткіштерді консервациялау және реставрациялау ғылымында қолданылатын әдіс-тәсілдер.
4. Археологиялық ескерткіштерді қорғау және консервациялау тәсілдері.
5. Архитектуралық мұра нысандарын қайта қалпына келтіру әдістері
6. Музей қорларындағы жәдігерлерді сақтау және қалпына келтіру.
7. Қазақстандағы тарихи-мәдени мұраны қорғау жүйесі (заңнамалық

негіздер).

8. ЮНЕСКО және халықаралық тәжірибе: Бүкіләлемдік мұра тізімі.

9. Музейлердегі ғылыми зерттеулердің цифрландырылуы «Мәдени мұра», «Рухани жаңғыру» бағдарламалары аясындағы тәжірибе.

10. Реставрация және консервацияға байланысты әлемдік және қазақстандық озық кейстер (Италия, Египет, Түркия, Қазақстан т.б).

11. Ескерткіштердің белгілері, қасиеттері, қызметтері.

12. Ескерткіштерді қорғаудағы мемлекеттің рөлі.

13. Отырар қалашығының қайта жаңғыру жұмыстарыныан кейінгі бейнесі, тарихи маңызы.

14. Әзірет сұлтан тарихи-мәдени қорығы ескерткіштерінің реставрациялануы

15. Тарихи мұра – ұлттық бірегейліктің негізі

Емтихан тапсырукезінде студенттер қабілетті болуы тиіс:

- қазіргі кезеңдегі тарихи-мәдени мұра ескерткіштерін қорғау ісінің негізгі міндеттері мен өзекті мәселелерін түсіну;
- кәсіби-практикалық міндеттерді шешуде тарихи-мәдени мұраны зерттеу мен қорғау бойынша ғылыми білім мен әдіснаманы қолдану қабілетін меңгеру;
- тарихи-мәдени мұраны сақтау ісінің ғылымдар жүйесіндегі орнын анықтау, оның археология, тарих, реставрация және мәдениеттану салаларымен байланысын айқындау;
- қазіргі заманғы тарихи-мәдени мұра ескерткіштерін сақтау мен пайдалану ісінің теориялық және құқықтық мәселелерін бағалау;
- тарихи-мәдени мұра нысандарын зерттеу мен қорғау бағытында еңбек еткен жетекші ғалымдар мен практиктердің еңбектерін жүйелеу және жіктеу;
- отандық және шетелдік тарихи-мәдени мұраны сақтау тәжірибелерін салыстырып талдау, олардың тиімді әдістерін кәсіби қызметте қолдану.

Әдебиеттер тізімі

1. Қазақстанның тарихи-мәдени мұра нысандары: зерттеу, сақтау және пайдалану [Мәтін]: әдістемелік көмекші құрал / – Астана, 2017.

2. Музей нысандарын реставрациялау және консервациялау [Мәтін]: әдістемелік нұсқаулық / Ғ. Омаров, Т. Қартаева; Әл-Фараби атын. ҚазҰУ. - Алматы: Қазақ ун-ті, 2017.

3. "Бұзылып жатқан тарихи-мәдени ескерткіштерді зерттеу және ...", атты далалық-тәжірибелік 2-семинардың материалдары. 5-шілде 2011 ж. [Мәтін]: жинақ /[жауапты ред. М. Е. Елеуов]. - Алматы : Қазақ ун-ті, 2011.

4. Тұяқбаев Қ. Реставрация – жаңғырту өнері /Реставрация- исскуство возрождения. Алматы, 2007 ж.

ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУДЫ КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ

Пән: Тарихи-мәдени мұраны қалпына келтіру және сақтау

Форма: жазбаша (оффлайн). **Платформа:** Univer АЖ

Балл **Критерилер**	**ДЕСКРИПТОРЛАР**				
	«Өте жақсы»	**«Жақсы»**	**«Қанағаттанарлық»**	**«Қанағаттанарлықсыз»**	
	1 сұрақ. Максималды балл – 33 балл				
	30-33 балл	**23-29 балл**	**15-22 балл**	**8-14 балл**	**0-7 балл**
Тарихи-мәдени мұраны қалпына келтіру және сақтау бойынша зерттеу саласындағы негізгі білімді түсіну. Сұрақтың теориялық негіздерін түсіндіру және түсіну	"Өте жақсы" деген баға музей ісі тарихының деректануы мен тарихнамасын талдап, ғалымдардың еңбектерін саралап, аудиторияда өткен сабақты толық меңгеріп, терең ғылыми	"Жақсы" деген баға жауап толық, бірақ кейбір мәселелер қамтылмаған, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінде қате жіберілген. Жауапта стилистикалық қателіктердің болуы, терминдердің дұрыс қолданылмау	"Қанағаттанарл ық" деген баға билетте ұсынылған сұраққа толық жауаптың жаззылмауы, негізгі ерекшеліктерді, үстіртін дәлелдейді, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді,	Қойылған сұраққа дұрыс жауап жазбай, қате дәлелдеу, дұрыс емес қорытынды жасау.	Негізгі ұғымдарды, теорияларды білмеу. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
2 сұрақ. Максималды балл – 33 балл					
Балл Критерилер	**30-33 балл**	**23-29 балл**	**15-22 балл**	**8-14 балл**	**0-7 балл**
Білім мен әдістемелерді қолдану, зерттеу саласындағы мәселелерді шешуді негіздеу. Музей ісі тарихының деректану және тарихнамасының негізгі мәселелерін ұғынуы.	Музей ісі тарихының деректануы мен тарихнамасы қатысты сұрақтарды толық орындау, қойылған сұрақтардың мазмұнын ашу, курстың практикалық мәселелерін шешу.	Оқу тапсырмасын ішінара орындау, курстың практикалық міндеттерін толық аша алмау, ғылыми тұжырымдарды дұрыс жеткізе алмау.	Негізгі дереккөздерге тиісті және орынды сілтемелер беріледі. практикалық Ұсынымдар маңыздылау емес, мұқият талдауға негізделмеген және таяз. Дәлелдер үстіртін қолданылад	Тапсырманы шешудің ұтымсыз әдісі қолданылған, сұрақтар жалпылама жазылған, зерттеулерді аз немесе мүлдем қолданбаған,	Сұрақпен жауаптың мазмұны сәйкес келмейді. Практикалық ұсынымдар мүлдем жоқ немесе өте төмен сапада. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
3 сұрақ. Максималды балл – 34 балл					
Б алл	**30-34 балл**	**23-29 балл**	**15-22 балл**	**8-14 балл**	**0-7 балл**

Тарихи-мәдени мұраны қалпына келтіру және сақтау жайлы мәліметтерді түсіндіруге, бағалауға, тәжірибеде қолдануға қабілеттілігі.	Оқу тапсырмасын толық орындап, қойылған сұраққа жан-жақты, дәлелді жауап беру, курстың практикалық мәселелерін шешу. Музеелогиялық терминдерді қолдану, ғылыми тұжырымдар жасау.	Тұжырымдамалық материалды пайдалануда дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кішігірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың жалпы деңгейіне әсер етпейді.	Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер, сондай-ақ практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктердің болуы.	Тапсырма өрескел қателіктер мен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдама лық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылға н.	Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, талдау материалдары мен құралдары пайдаланылмады. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.